

ÅRSPLAN 25/26

Søre Neset FUS barnehage

INNHold

1. Om årsplanen og FUS sine mål for barnehagene

Visjon
Verdier
Hovedmål

2. Om barnehagen

3. Vårt verdigrunnlag

Barn og barndom
Demokrati
Mangfold og gjensidig respekt
Likestilling og likeverd
Bærekraftig utvikling
Livsmestring og helse

4. Barnehagens formål og innhold

Sosioemosjonell støtte og veiledning
Organisering og ledelse
Læringsstøtte

5. Barns medvirkning

6. Samarbeid

Foreldresamarbeid
Samarbeid med andre instanser

7. Overganger

Tilvenning i barnehagen
Overganger innad i barnehagen
Overgang mellom barnehage til skole

8. Barnehagen som pedagogisk virksomhet

Lærende organisasjon
Planlegging
Vurdering
Dokumentasjon
Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte.

9. Våre satsingsområder

10. Barnehagens fagområder

Fagområder
Progresjonsplaner
Årshjul

**BARNET
FØRST!**

1. OM ÅRSPLANEN OG FUS SINE MÅL FOR BARNEHAGENE

Årsplanen viser hvordan barnehagen jobber for å oppfylle kravene i den nasjonale rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.37). Årsplanen beskriver hvordan vi jobber for å nå FUS sine felles målsetninger for barnehagene.

Visjon:

Sammen gir vi barndommen verdi: Vennskap, lek, glede og hverdagsmagi

Visjonen er vår ledestjerne og den setter retning for hva vi ønsker at FUS barnehagene skal oppnå – i dag og i fremtiden. Visjonen er det vi strekker oss etter hver dag i møte med barn, foreldre og kollegaer.

VÅRE METODER FOR Å JOBBE MOT VISJONEN: GOD KOMMUNIKASJON

Jeg stiller barna åpne spørsmål, reflekterer og er språklig bevisst

EVENTYRLYST

Jeg byr på meg selv og inspirerer barn i lek og annen aktivitet

LEKEKOMPETANSE

Jeg kjenner voksenrollens betydning for utvikling av barnas lek og deltar i lek og samspill med barna.

Jeg vet hvor viktig leken er for barnets utvikling

VENNEGARANTI

Jeg observerer, er tett på og bidrar til at alle barn er inkludert.

Verdier: Glødende, skapende og tilstedeværende

Verdiene er kulturbærerne i FUS. Verdiene forteller hva vi står for, hva vi tror på og hva som er viktig for oss. De er en kilde til motivasjon og inspirasjon i det daglige arbeidet i barnehagen på veien for å virkeliggjøre visjonen.

Våre metoder for å jobbe i tråd med verdiene:

GLØDENDE:

- Vi har godt humør, smil og latter
- Vi er engasjerte og gleder oss over barns mestring
- Vi er lekne og spontane
- Vi har humor og møter hverandre med smil og glede

SKAPENDE:

- Vi skaper hverdagsmagi
- Vi er nysgjerrige og undrer oss sammen med barna
- Vi er lekne og deltakende i leken
- Vi skaper gode opplevelser og øyeblikk

- Vi er engasjerte og viser interesse for barnet og dets interesse
- Vi er forberedt når vi kommer på jobb
- Vi er genuint opptatt av ditt barns utvikling og behov
- Vi anerkjenner og skaper et positivt klima
- Vi er sensitive voksne hvor barna blir møtt av en trygg voksen med godt blikk og et «hei»
- Personalet har tid til foreldrene ved levering og henting og tar imot tilbakemeldinger og følger opp.

TILSTEDEVÆRENDE:

- Vi er forberedt når vi kommer på jobb
- Vi er genuint opptatt av ditt barns utvikling og behov
- Vi anerkjenner og skaper et positivt klima
- Vi er sensitive voksne hvor barna blir møtt av en trygg voksen med godt blikk og et «hei»
- Personalet har tid til foreldrene ved levering og henting og tar imot tilbakemeldinger og følger opp.

Hovedmål:

- FUS barn har et positivt selvbilde
- FUS barn er trygge og forskende, trives i lek og har vennekompetanse
- FUS barn gleder seg til «resten av livet», og vet at de har påvirkningsmulighet og at innspillene deres teller
- FUS barn har det gøy i barnehagen

Våre metoder for å jobbe mot målene:

- Vi anerkjenner barnet.
- Vi gjennomfører demokratiske prosesser, der både individuelle meninger og flertallets meninger blir ivare tatt.
- Vi bruker Class og Tik for å nå hovedmål.
- Vi er deltakende voksne som tør å by på oss selv.
- Vi gjennomfører interessante oppgaver og aktiviteter for barna.

I FUS barnehagene har vi et felles slagord, «Barnet først». Det innebærer at alt vi gjør skal være til barnets beste. «Barnet først» er også navnet på vår kompetansesatsing, der målet er et likeverdig barnehagetilbud av høy kvalitet i alle våre barnehager.

I denne årsplanen er kapitlene bygd opp slik: Først en beskrivelse av hva rammeplanen sier, så en beskrivelse av hvordan vi vil gjennomføre dette i praksis.

2. OM BARNEHAGEN

Søre Neset FUS barnehage AS eies og drives av FUS Barnehagene AS.

Barnehagen vår åpnet i november 2007 og vi har ca. 60 plasser for barn i alderen 0-6 år.

Vi har tre avdelinger som er kalt opp etter stedsnavn her på Lunde. Avdelingene heter:

- Katlaberget som har barn fra 0-2 år
- Kongshaugen som har barn fra 2-4 år.
- Vargavågen som har barn fra 4-6 år

Barnehagen vår ligger landlig til her på Søre Neset og har kort vei til skog, gård, sjø, Lunde barneskole, Lunde Aktiv mm.

Barnehagen har egen hjemmeside hvor vi legger ut informasjon om oss, planer og annen informasjon som gjelder driften vår. I tillegg har vi en egen Facebook og Instagram side som viser noe av hva vi har av aktiviteter og tema i løpet av året.

I barnehagen vår har vi ca. 60 barn og 17 ansatte. Mange av oss som jobber her har lang erfaring og høy kompetanse i det å jobbe med barn.

Ønsker du å kontakte oss finner du kontaktinformasjon under:

Søre Neset FUS barnehage AS

Adresse: Reset 32, 5208 OS
Telefon: 56 30 07 08
Mail: dl.soreneset@bhg.no

Daglig leder:
Epost: dl.soreneset@bhg.no

Avdeling Katlaberget
Epost: karina.gaassand@bhg.no

Avdeling Vargavågen
Epost: may.fjaerestad@bhg.no

Avdeling Kongshaugen
Epost: silje.nerhus@bhg.no

Hjemmeside: <https://fus.no/soreneset>
www.instagram.com

**BARNET
FØRST!**

3. VÅRT VERDIGRUNNLAG

«Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. Barndommen har egenverdi, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling. Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 7)

Barn og barndom

«Barna skal møtes som individer, og barnehagen skal ha respekt for barnets opplevelsesverden. Barns liv påvirkes av omgivelsene, men barn påvirker også sine egne liv.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8).

Vårt syn på barn og barndom:

- Barn er unike, nysgjerrige og utforskende.
- En god barndom er preget av trivsel, vennskap og lek.
- Barn er forskjellige, og de føler og opplever omgivelsene på ulike måter.
- En god barndom for oss er når barn blir møtt på følelsene og har trygge nok rammer til å kunne utforske i hverdagen
- En god barndom er når barn blir møtt med kjærlighet, omsorg og respekt, og blir tatt på alvor.
- Barn er i stand til å kommunisere både med og uten ord.
- Barn forteller sannheten og det er viktig at vi voksne tror på barnet når det forteller noe.

- Barn har ulike forutsetninger og vi voksne må behandle barna ut ifra det, slik gir vi barnet mulighet til å tro på egne evner.

Demokrati

Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta. Gjennom å delta i barnehagens fellesskap skal barna få mulighet til å utvikle forståelse for samfunnet og den verden de er en del av.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8).

Våre metoder for å fremme demokrat:

- Barnehagen skal synliggjøre variasjoner i verdier, religion og livssyn.
- Det skal være plass for en åndelig dimensjon i barnehagen som må brukes som utgangspunkt for dialog og respekt for mangfold.
- Barnehagen skal synliggjøre samisk kultur og bidra til at barna kan utvikle respekt og fellesskapsfølelse for det samiske mangfoldet.
- Barnehagen skal synliggjøre et mangfold i familieformer og sørge for at alle barn får sin familie speilet i barnehagen

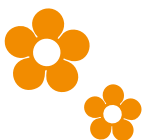
Mangfold og gjensidig respekt

«Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet. Barnehagen skal legge til rette for kulturmøter, gi rom for barnas egen kulturskaping og bidra til at alle barn kan få oppleve glede og mestring i sosiale og kulturelle fellesskap.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 9).

Våre metoder for å fremme mangfold og gjensidig respekt:

- Vi ser likestillingsbegrepet i sammenheng med at alle barn er likeverdige.
- Alle barn skal ha like muligheter for all aktivitet i barnehagen.
- Barnehagen ønsker at alle barn skal være stolte av seg selv, oppleve anerkjennelse for den de er og bli møtt som likeverdige mennesker.
- Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet.
- Vi i personalet diskuterer og reflekterer rundt våre egne holdninger, verdier og praksis for å best mulig kunne formidle og fremme likeverd og likestilling til barna.

Likestilling og likeverd

«Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjons-
evne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur,
sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motvirke alle former for
diskriminering og fremme nestekjærlighet.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10).

• Våre metoder for å fremme likestilling og likeverd:

- Vi ser likestillingsbegrepet i sammenheng med at alle barn er likeverdige.
- Alle barn skal ha like muligheter for all aktivitet i barnehagen.
- Barnehagen ønsker at alle barn skal være stolte av seg selv, oppleve anerkjennelse for den de er og bli møtt som likeverdige mennesker.
- Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet.
- Vi i personalet diskuterer og reflekterer rundt våre egne holdninger, verdier og praksis for å best mulig kunne formidle og fremme likeverd og likestilling til barna.

Bærekraftig utvikling

«Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en
forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det. Barnehagen skal
bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for
fremtiden.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10.)»

Våre metoder for å fremme bærekraftig utvikling:

- Sortere søppel
- Ta vare på leker og behandle tingene våre bra slik at de varer lenge. Og dette må vi samarbeide med foreldre om.
- Kjøpe brukt når vi kan.
- Egen kjøkkenhage for å lære barna om hvordan en dyrker mat og tar vare på jorda.
- Gjenbruk
- Minske bruk av papir, plast og annen kartong.
- Ha egne bærenett som barna kan ha tøy i slik at vi unngår bruk av plastposer.

-
- Være i og lære om natur og nærmiljø og på den måten bli glad i den og naturlig verne om den.
 - Barna skal få kjennskap til naturen og nærmiljøet, slik at de blir glad i den og ønsker å verne om den.

Livsmestring og helse

«Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser. Barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling. Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 11).

Våre metoder for å fremme livsmestring og helse:

For oss er livsmestring å hjelpe barnet til å ta i bruk ressurser i seg selv og mestre de omgivelsene det til enhver tid er i. For å jobbe med livsmestring for alle barn er det noen grunnleggende ting med miljøet som fremmer dette. Disse er:

- trygghet
- kjærighet,
- forutsigbarhet
- det å bli sett.
- ære å takle livet både det som er bra og det som er vanskelig.
- Gi barna matglede, utforske næringsrike matvarer, gi barna kunnskap og erfaringer med mat og hvor viktig mat er for kropp og helse.

Barnet må føle at det betyr noe og bli møtt med respekt og empati. Barns grunnleggende behov for å høre til i et sosialt felleskap og mestre dette er faktorer som fremmer livsmestring hos barn. Trygge relasjoner mellom voksne og barn er avgjørende for at barnehagen kan utvikle og støtte opp om barns resiliens; robusthet, motstandsdyktighet og god tilpasningsevne.

I lys av den svært viktige jobben vi som voksne har for barns videre livsmestring vil vi bruke de 7 prinsippene fra spillmetoden dialog som grunnlag for arbeidet vårt med relasjoner:

- Vis at du bryr deg
- Juster deg
- Snakk hyggelig om det den andre gjør eller er opptatt av
- Gi ros og anerkjennelse
- Felles fokus
- Gi mening
- Sett positive grenser

4. BARNEHAGENS FORMÅL OG INNHOLD

«Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 19)

Barnet først er et helhetlig system for å styrke de ansattes kunnskap og handlingskompetanse. Det består av tre ulike hovedområder som sammen bidrar til å styrke barns allsidige utvikling; sosioemosjonell støtte og veiledning, organisering og ledelse samt læringsstøtte.

Sosioemosjonell støtte og veiledning:

Sosioemosjonell støtte og veiledning handler om hvordan de ansatte klarer å skape en barnehagehverdag som hjelper barn å utvikle gode relasjoner med andre, oppleve glede ved å lære noe nytt, oppleve trygghet og tilknytning og ha en opplevelse av selvbestemmelse og selvstendighet.

Positivt klima: I et positivt klima smiler og ler de ansatte sammen med barna. Vi ser mange bevis på at de har en god relasjon til barna, og de viser entusiasme og interesse både med kroppen og stemmen. De er der barna er, i barns høyde og med kroppen vent mot dem.

Negativt klima: Det er fravær av at de ansatte straffer, håner, kjefter og erter barna.

Sensitive voksne-trygge barn: Å være sensitiv handler om å være oppmerksom og respondere på det enkelte barns tegn på at de har behov for støtte. De ansatte kjenner barna godt. De merker hvis barna er urolige, redde, uoppmerksomme, uinteressert, og de tilpasser atferden sin for å respondere på det de ser.

Barns perspektiv og medvirkning: De ansatte følger barns initiativ og ideer, viser fleksibilitet og ivaretar barnas perspektiv. De lar barn utrykke seg og etterspør barns ideer, gir barn ansvar og oppmuntring til å klare seg selv.

Emosjonskompetanse hos barn og ansatte:

Emosjonskompetanse handler om å identifisere og forstå egne følelser og håndtere frustrasjon. Det handler om å forhindre at stress og uro overvelder evnen til å tenke klart, og ha kontroll over hvordan og når du uttrykker følelser.

Emosjonsveiledning: I emosjonsveiledning er de ansatte bevisst barnets følelser, er til stede, oppretter kontakt med barnet, viser forståelse og aksept for barnets følelser. De går inn i følelsen til barnet, og navngir følelsen. Hvis nødvendig, hjelper og støtter de barnet i problemløsningen.

Organisering og ledelse:

Organisering og ledelse handler om hvordan ansatte skaper en barnehagehverdag som hjelper barn å utvikle god selvregulering, holde fokus og vise interesse for lek og læringssituasjoner. De ansatte etablerer og opprettholder rutiner og strukturer for

å skape forutsigbarhet og trygghet, slik at barna kan engasjere seg i meningsfulle og utviklingsfremmende aktiviteter.

Gruppeledelse og veiledning: De ansatte er proaktive og har klare forventninger til atferd. De gir oppmerksomhet på ønsket atferd og gir trygge og forutsigbare rammer.

Tilrettelegge for lek, læring og overganger:

Avdelingen har klare rutiner og de ansatte sikrer flytende overganger. Barna kjenner til regler, og barnehagehverdagen preges av lite venting. Innhold og aktiviteter er godt forberedt.

Variasjon: Det er varierte og interessante materialer i barns høyde. De ansatte tar barns perspektiv og legger til rette for barns deltakelse i aktiviteter.

Læringsstøtte:

Læringsstøtte handler om at de ansatte gir støtte til barnas læring. Det teoretiske grunnlaget kommer hovedsakelig fra forskning på kognitiv utvikling og språkutvikling. Der vektlegges forskjellen mellom det å kun lære fakta og læring av hvordan fakta henger sammen, er organisert og avhengig av hverandre. Barns kognitive og språklige utvikling er avhengig av mulighetene de får til å benytte eksisterende ferdigheter, og om de ansatte støtter utviklingen av stadig mer komplekse ferdigheter. Læring skjer når barnet er i samspill, er aktivt og opplever mening og engasjement. Ren instruksjon egner seg ikke for barn i barnehagealder. De har behov for å delta og medvirke og oppleve mening for at læring skal kunne skje.

Begrepsutvikling, forståelse og dybdelæring:

De ansatte bruker læringsfremmende diskusjoner og aktiviteter sammen med barna. Læring handler ikke bare om å tilegne seg kunnskap, men også om å benytte denne kunnskapen i nye situasjoner. De ansatte legger mest vekt på å øke barnas forståelse, snarere enn bare å gjennomføre læringsaktiviteten. De ansatte relaterer nye begreper til situasjoner, hendelser eller objekter som barna er kjent med. Gjenkjenning fremmer læring. De ansatte etterspør barns tenkning og problemløsning.

Tilbakemeldinger: Barn trenger tilbakemeldinger på egen læring for å få mest mulig ut av en situasjon/aktivitet. Når barna er i lek og holder på med aktiviteter kan de ansatte gi hint (verbalt eller fysisk) eller stille spørsmål og komme med innspill for at barna skal holde på lenger med en oppgave, og dermed oppnå økt læring og mestring. Målet er tilbakemeldingssirkler, det vil si gjentakende spørsmål - svar – sekvenser, slik at barnet får en dypere forståelse av det aktuelle temaet.

Språk: I språkstøtte er det viktig med hyppige samtaler sammen med barna, og frem- og tilbake utvekslinger mellom barnet og de ansatte. De ansatte snakker med barna, ikke til. De stiller mange åpne spørsmål, der det kreves mer enn et eller to ord til svar, de repeterer og videreutvikler barnas utsagn, setter ord på det de selv gjør og det barna gjør. De har et variert språk, forklarer ord og knytter ord til hendelser/erfaringer her og nå. De ansatte har en klar intensjon om å fremme barns språk i samtaler mellom barna og mellom barn og ansatte.

Egenledelse i lek og læring: De ansatte støtter barn i sin utvikling av egenledelsesfunksjonene; planlegging, organisering, arbeidshukommelse, fleksibilitet, selvregulering, selvmonitorering, igangsetting. De ansatte tilrettelegger for et variert og rikt lekemiljø og deltar i barnas lek.

BARNET FØRST!

Slik arbeider vi med Barnet først:

Sosioemosjonell støtte og veiledning:

- God og varm omsorg og det å bli kjent er alltid fokus gjennom hele året. Vi skal ha som mål at alle skal ha en god hverdag, voksne som er tett på og har god og varm omsorg for alle barna i barnehagen.
- Vennskap, bli kjent, finne sin plass står sentralt hos oss.
- Vi jobber med fellesskap i gruppen, vennskap og det å høre til gjennom hele året.
- Tilstedeværende voksne, sensitive voksne som ser hva barna trenger, tett på og i lek og aktivitet sammen med barna
- Glede og humor og det å ha det gøy sammen

Organisering og ledelse:

- God plan – kortsiktig og langsiktig
- Ta barna med i plan og gjennomgang av det som skal gjøres daglig, ukentlig og hver måned.
- Ha en god dagsrytme og forutsigbare dager for barna er en stor del av det å bli trygg i barnehagen.
- Gode rutiner, oversikt, dagsplan,
- Tilstedeværende voksne
- Delte grupper der vi kan jobbe i mindre grupper.
- Oversikt og god merking slik at barna selv kan finne det de trenger og få oversikt
- Tydelige og forståelige regler og rutiner i avdelingene

Læringsstøtte:

- Vi voksne skal være gode språkmodeller
- Stille åpne spørsmål
- Bruke et avansert språk og legge til rette for gode lekesituasjoner der barna lærer best.
- Marinerte barna i ord, språk og bøker og god visuell støtte i det fysiske miljøet.
- Tilbakemeldinger på ønsket adferd
- Delte grupper hvor forutsetningene for læring er størst.
- Gode og nære samtaler, der en har tid til å reflektere sammen med barna.

5. BARNES MEDVIRKNING

«Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 27).

Våre metoder for å sikre barns medvirkning:

- Ta barn på alvor og lytte til dem.
- Barnehagens personal skal være særlig bevisst på barnas uttrykksform, legge til rette for medvirkning ut fra barnets alder, erfaring, individuelle forutsetninger og behov.
- Oppmuntre barna til å uttrykke tanker, følelser og ønsker.
- Barnesamtaler på høsten.
- Vi gjennomfører barnesamtaler og bygger opp aktivitet og tema rundt det barna forteller og har meninger om.
- Være vare for barnas følelsesliv.
- Tro at barn kan og vil.
- Oppmuntre barns ideer og initiativ.
- Barn får være med å planlegge aktiviteter og tema gjennom året
- Lære barna selvstendighet.
- Gi barna tid.
- Være fleksibel.
- Tilstedeværende, støttende, observante og lydhøre voksne.

6. SAMARBEID

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29).

Våre metoder for å skape et godt foreldresamarbeid

- Det er viktig å sette et godt samarbeid mellom barnehage og hjem i fokus. Det er av stor betydning at foreldre er trygge på at barna deres har det bra i barnehagen og at de har tillit til personalet. Da blir barna trygge på at barnehagen er et godt sted å være.
- Samarbeidet skal alltid ha barnets beste som mål.
- Et godt samarbeid får vi gjennom dialog, samarbeidsutvalget, foreldrerådet og daglig kontakt
- Dette sikrer medvirkning både gjennom året og i det daglige arbeidet rundt barna.
- Hente og leveringssituasjonene med høy kvalitet.
- Vi skal møte barna og foreldrene som varme og trygge voksne.
- Daglig, personlig kontakt ved henting og levering.
- Daglig kontakt via Mykid
- Foreldresamtaler 2 ganger i året.
- Foreldremøter 2 ganger i året med varierende innhold.
- Sosiale samlinger i barnehagen og dugnader.
- Legge ut ønskelig informasjon på barnehagen sin hjemmeside og på barnehagens Facebookside og Instagramside.
- Dialog via mail og telefon.
- Evaluering av barnehagen sitt innhold.
- Brukerundersøkelser.
- Et godt samarbeid i samarbeidsutvalget.
- Samarbeidsutvalget er sammensatt av valgte representanter fra foreldrene, de ansatte og eier (FUS Barnehager AS).
- Samarbeidsutvalget skal se til at barnehagen blir drevet etter lovverket, samtidig behandle årsplan og vedtekter, og innholdet i barnehagen.

Samarbeid med andre instanser:

- Foreldre
- Helsestasjonen
- Os Vidaregåande skule
- NAV
- Ledernettverk i FUS barnehagene
- Høgskolen i Bergen
- Skolene i Bjørnafjorden kommune
- Barnehageadministrasjonen i Bjørnafjorden kommune
- Ledernettverk i kommunen
- Høgskulen Stord/Haugesund
- Hjellemarka FUS Barnehage
- Skorvane FUS Barnehage
- Søre Neset Ungdomslag
- PPT
- Fagsenteret Forebyggende tjeneste
- Barnevernstjenesten i Bjørnafjorden kommune
- BUP

7. OVERGANGER

Tilvenning i barnehagen

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

Våre metoder for å sikre en god og trygg tilvenning:

- Trygg og god start både for barnet og foreldrene
- Tilpasse oss og være fleksibel i forhold til barnet og familiens behov.
- Tilvenningsperioden skal ta den tid barn, foreldre og ansatte mener er nødvendig.
- Egen instruks på hvordan vi tar imot og tilvenner nye barn og familier
- Lekedager/besøksdager i mai og juni før barnet begynner
- Eget foreldremøte for nye foreldre
- Tilbud om hjemmebesøk hvor en ansatt fra barnets avdeling kommer hjem på besøk til barnet og foreldrene.
- planlegger, justerer og evaluerer de ulike overgangene slik at de skal bli best mulig for familien og barnehagen.

Trygg barnehagestart

Overganger innad i barnehagen

«Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

Våre metoder for å sikre en god overgang innad i barnehagen:

Når ditt barn er i barnehagen så er det en del av en gruppe. Det er viktig for oss å få til velfungerende grupper. Det er mange hensyn som skal vektlegges for at vi skal få til gode grupper i barnehagen. Prinsippet om velfungerende grupper kommer alle barn til gode og vi har hovedfokus på gruppenivå og ikke på individnivå.

Vårt mandat i barnehagen er å bygge vår praksis utfra faglige begrunnelser. Lederteamet har en lang prosess i forhold til avdelingsplassering, og hvert eneste barn blir drøftet hvor det er mest hensiktsmessig å plassere i forhold til gruppesammensetning. Som et ledd i denne overgangen gjennomfører pedagogene overførings-samtaler når barna går fra småbarn til storbarn. Vi går jevnlig på besøk i de store avdelingene for å bli kjent og leke. Vi setter sammen grupper der voksne fra stor avdelingen er med slik at barna bygger relasjoner til voksne i storavdeling. Vi har jobbrotasjon når det lar seg gjøre slik at en kjent voksne blir med over i stor avdeling.

Våre metoder for å sikre en god overgang innad i barnehagen:

- Er sammen og leker på tvers av avdelinger
- Ansatte roterer årlig for å følge barn over i neste avdeling.
- Lekegrupper på tvers av avdeling og alder
- Felles samlinger og lek både ute og inne

Overgang mellom barnehage til skole

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. De eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

Våre metoder for å sikre en god overgang til skolen:

- Vi har foreldremøte med foreldre på skolen der foreldre møter skolen for første gang.
- Vi har lekedager på SFO og i 1 klasse
- Vi leker på skoleområdet, og benytter skolen i ferier og på ettermiddag
- Vi får besøk av 4 klassinger som leser for førskolebarna en gang i uken
- Skolen besøker oss i desember hvor de går nissemarsj i barnehagen.
- Vi har kommunal overgangsplan vedtatt politisk i Bjørnafjorden kommune. Planen omfatter overgang fra barnehage til barneskole, fra barneskole til ungdomsskole.
- Egen lokal overgangsplan mellom Søre Neset FUS Barnehage, Læringsverkstedet Barnehage, Lunde barneskule og Halhjem barneskule. I denne planen har vi fastsatt treffpunkt og aktiviteter for barna, mål for arbeidet og ansvarsfordeling i hver organisasjon.
- Lekbasert læring er vårt førskoleopplegg for de eldste barna i vår barnehage

8. BARNEHAGEN SOM PEDAGOGISK VIRKSOMHET

Lærende organisasjon

«Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. For å oppnå dette skal barnehagen være en lærende organisasjon, og det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 37).

I FUS er vi lærende barnehager. Personalet er i kontinuerlig utvikling, reflekterer over faglige og etiske problemstillinger, holder seg faglig oppdatert og er gode rollemodeller. Senge (2006) sier: «en lærende organisasjon er en organisasjon som kontinuerlig forbedrer sin evne til å skape sin egen framtid.» Vi legger derfor vekt på at personalet utvikler sine evner og bygger sin kapasitet slik at barna møter omsorgsfulle og kompetente ansatte.

Våre metoder for å opprettholde en lærende organisasjon:

- Refleksjon
- Opplæring og veiledning gjennom felles møter
- Kurs
- Samtaler
- Egne planleggingsdager, stedlige og digitale
- Dele erfaringer
- Evaluere halvt-årlig og årlig
- Utvikle lederteam som setter mål og metode
- Samarbeid med andre instanser

Planlegging

«Planlegging gir personalet grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet. Planleggingen skal bidra til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppen, og skal være utgangspunkt for refleksjon og utvikling av virksomheten.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 37).

Våre metoder for planlegging:

- Vi lager årsplan som styrer alle valg og retninger i året som kommer.
- Vi drøfter felles mål, tema og arbeidsmåte
- Lage gode og konkrete planer
- Vi gjennomfører planmøter på ulike nivå der vi setter mål, innhold og evaluerer det vi gjør.
- Se progresjonsplaner i årsplan for hver aldersgruppe.

Vurdering

«Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Vurderingsarbeidet skal bygge på refleksjoner som hele personalgruppen er involvert i. Barnets trivsel og allsidige utvikling skal observeres og vurderes fortløpende, med utgangspunkt i barnets individuelle forutsetninger og kunnskap om barns utvikling og behov. Barnets erfaringer og synspunkter skal inngå i vurderingsgrunnlaget.»
(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 38).

Våre metoder for vurdering:

- Vi blir vurdert av ekstern ressursperson i CLASS
- Med bakgrunn i rapport fra ressursperson jobber vi ut ulike tiltak for forbedring og utvikling som det skal jobbes med den neste perioden.

- Vi vurderer miljø, aktivitet og relasjon etter Eckers vurderingsprogram som skal bidra til at vi alltid er i utvikling som personalgruppe og etterstrebe høyere kvalitet for barna.

Dokumentasjon

«Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten.»
(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 39).

Våre metoder for dokumentasjon:

- Vi blir vurdert av ekstern ressursperson i CLASS
- Med bakgrunn i rapport fra ressursperson jobber vi ut ulike tiltak for forbedring og utvikling som det skal jobbes med den neste perioden.
- Vi vurderer miljø, aktivitet og relasjon etter Eckers vurderingsprogram som skal bidra til at vi alltid er i utvikling som personalgruppe og etterstrebe høyere kvalitet for barna.
- Vi dokumenterer i pedagogiske rapporter.
- Vi dokumenterer i månedsbrev, bilder på mykid, facebook og instragram.
- Vi evaluerer både ulike aktiviteter og halvårlig progresjon

Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte

«Barnehagen skal tilpasse det allmennpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger, også når noen barn har behov for ekstra støtte i kortere eller lengre perioder. Barnehagen skal sørge for at barn som trenger ekstra støtte, tidlig får den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilretteleggingen som er nødvendig for å gi barnet et inkluderende og likeverdig tilbud. Inkludering i barnehagen handler også om tilrettelegging for sosial deltakelse. Hvis det er grunn til å tro at barnets behov ikke kan dekkes innenfor det allmennpedagogiske tilbudet, skal barnehagen opplyse foreldrene om retten til å kreve en sakkyndig vurdering av om barnet har behov for spesialpedagogisk hjelp.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 40).

Våre metoder for tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet:

- Class gjennom de tre domene.
- TIK – der vi jobber med å emosjonsveiledning barna (hjelp de å forstå og regulere sine egne følelser).
- Vi deler i mindre grupper
- Vi bruker ASK (alternativ språklig kommunikasjon) som støtte i det daglige arbeidet vårt.
- Søker hjelp og veiledning av fagsenter i Bjørnafjorden kommune når vi trenger ekstra hjelp for å tilrettelegge for barn som trenger det.
- Barn som mottar spesialpedagogisk hjelp, skal inkluderes i barnegruppen og i det allmennpedagogiske tilbudet.

9. VÅRE SATSINGSOMRÅDER

UTELEK

Hos oss står utelek i fokus dette barnehageåret. I rammeplanen står det:

Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen.

Barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling.

Mål for barn:

- Barna skal oppleve lekeglede i utetiden, naturen, på tur.
- Barna skal kjenne på glede og mestring i uteleken.
- Barna skal bruke hele uterommet og være motorisk aktiv.
- Barna skal glede seg hver dag til å være ute både på uteområdet i barnehagen og i nærmiljøet rundt barnehagen.
- Spise ute i naturen
- Utvikle naturlekeplassen
- Turer i naturen

De voksne skal:

- Være aktive, tilstedeværende, inspirerende og lekne voksne.
- Legge til rette for og igangsette organiserte og spontane aktiviteter som har språk og utelek i fokus.
- Møte barna som enkeltindivider som støttes ut i fra egne forutsetninger.
- Ta initiativ til lek og aktivt bidra til at barna kommer inn i leken og kjenner at de er en del av fellesskapet.
- Alle ansatte skal ha en mengde med uteaktiviteter både her i barnehagen og i naturlekeplassen som kan være til glede, utvikling og inspirasjon for barnas lek.
- Være tilstedeværende voksne som er tett på for å kunne forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre.

SPRÅK

Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen, og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling.

Mål for barna:

- - Gjennom arbeid med kommunikasjon, språk og tekst skal barnehagen bidra til at barna
- uttrykker sine følelser, tanker, meninger og erfaringer på ulike måter
- bruker språk til å skape relasjoner, delta i lek og som redskap til å løse konflikter
- videreutvikler sin begrepsforståelse og bruker et variert ordforråd
- leker, improviserer og eksperimenterer med rim, rytme, lyder og ord
- møter et mangfold av eventyr, fortellinger, sagn og uttrykksformer
- opplever spenning og glede ved høytlesning, fortelling, sang og samtale
- utforsker og gjør seg erfaringer med ulike skriftspråksuttrykk, som lekeskrift, tegning og bokstaver, gjennom lese- og skriveaktiviteter.

Mål: Det skal være en god plan for språkaktiviteter. Alle ansatte må ha kunnskap om språkutvikling og hvordan vi kan støtte og utvikle barns språk. Våre metoder for å jobbe med språket i barnehagen:

Språkgrupper

Mindre grupper med barn der vi har fokus på språkstimulerende aktiviteter.

Språkløyper: språkløyper er et verktøy vi bruker til å utvide vår kompetanse.

Snakkepakken

Snakkepakken har til hensikt å gi motivasjon og lystbetonet språklek, vi tar i bruk tekster med konkrete til.

ASK

Alternativ og supplerende kommunikasjon. Eksempel på ASK: håndtegn, fotografi, grafiske symboler eller konkrete.

CLASS domene 3:

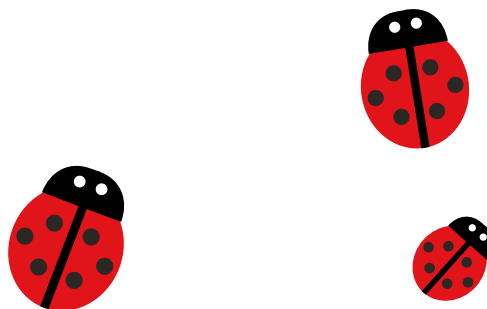
Læringsstøtte handler om at de ansatte gir støtte til barnas læring.

De voksne skal:

- Ha forståelse og engasjement for barns språkutvikling.
- Videreføre arbeidet i CLASS med særlig fokus på læringsstøtte.
- anerkjenne og respondere på barnas ulike verbale og non-verbale uttrykk og støtte deres språkutvikling
- stimulere barns verbale og non-verbale kommunikasjon og legge til rette for at alle barn involveres i samspill og i samtaler
- sørge for at alle barn får varierte og positive erfaringer med å bruke språk som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenkning og som uttrykk for egne tanker og følelser

- være bevisst på sine roller som språklige forbilder og være lydhøre i kommunikasjon med alle barn
- følge med på barnas kommunikasjon og språk og fange opp og støtte barn som har ulike former for kommunikasjonsvansker, som er lite språklig aktive, eller som har sen språkutvikling
- bidra til at språklig mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen, støtte flerspråklige barn i å bruke sitt morsmål og samtidig aktivt fremme og utvikle barnas norsk kompetanse.

Gjennom vårt arbeid med språk i barnehagen vil de ulike aldersgruppene ha ulike mål, disse finnes i progresjonsplanen.

10. BARNEHAGENS FAGOMRÅDER

Barnehagen har 7 ulike fagområder:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

«Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. Barnehagen skal ta utgangspunkt i barnas engasjement og bidrag slik at arbeidet med fagområdene kan oppleves som en meningsfull og morsom del av barnas hverdag. Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforskning og skapende aktiviteter.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 47).

PROGRESJONSPLAN 1-2 ÅRINGENE

Fagområde	Mål	Metode/Aktivitet
Kommunikasjon, språk og tekst	Barna skal få utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer (Rammeplanen). Barna skal få innblikk i ulik litteratur og bli glad i bøker. Barna skal få videreutvikle ordforråd og bruke verbalt språk som kommunikasjon. Hverdagssamtalen skal ha stort fokus. Voksne skal delta og være språkmodeller i leken til barna.	Lese bøker, se på bilder, snakke og benevne ulike hendelser, objekt, tanker og handlinger. Fortelle eventyr og historier, synge sanger, rim, regle, dramatisering og bruk av konkreter. Tilrettelagte lekegrupper og språkgrupper. Egenledelse i lek og læring. De voksne er bevisste språklige rollemodeller. Hverdagsspråk.
Kropp, bevegelse, mat og helse	Få en positiv selvoppfatning gjennom kroppslig mestring og lære om kroppen. Skaffe seg erfaringer som gir mestring og bevegelsesglede gjennom varierte og allsidige motoriske utfordringer. Barna skal få ulike smaksopplevelser og lære å tørre å smake på ny mat. Bli kjent med egne og andres følelser.	La barna gå og oppleve ulendt terreng. Tilrettelagte og varierte bevegelsesleker ute og inne. Barna skal ha en aktiv utetid med tilbud om varierte aktiviteter. Gi positive tilbakemeldinger på barnas kroppslig mestring. Gi barna matglede og nye smaksopplevelser. Venneuke. Stine Sofies stiftelsen program med fokus på følelser. Vi hjelper barna med å sette ord på følelsene sine.
Kunst, kultur og kreativitet	Barna skal få oppleve skaperglede og ta i bruk fantasi og kreativ tenkning. Barna skal oppleve ulike estetiske erfaringer med kunst og kultur som gir anledning til blant annet utforskning. Barnehagen skal legge til rette for samhörighet og kreativitet ved å bidra til at barna får være sammen om å oppleve og skape kunstneriske og kulturelle uttrykk.	Vi introduserer ulike estetiske materialer og uttrykk for barna. Barna skal få kjennskap til ulik musikk, lyd, dramatisering, lek og dans. Barna skal få bruke sin kreativitet ved å skape og konstruere (male, lime, tegne).
Natur, miljø og teknologi	Barna skal få kjennskap til naturen og bærekraftig utvikling, lære av naturen og utvikle respekt og begynnende forståelse for hvordan de kan ta vare på naturen. Bli kjent med de ulike årstidene. Barna skal få muligheten til å utforske og undre seg over alt i naturen.	Bruke uterommet i og utenfor barnehageområdet til å få erfaringer med de ulike årstidene. Samt arena for lek og utforskning. Bemerke og gjøre barna oppmerksom på vær og naturfenomen. Vi plukker søppel i nærområdet. De voksne er deltakende i utforskning sammen med barna, og støtter opp under barnas nysgjerrighet. Snakker sammen med barna om livet i naturen.
Etikk, religion og filosofi	Tilegne seg grunnleggende samfunnsnormer og verdier. Barna skal styrke sin sosiale kompetanse. Barna skal erfare at vi er alle forskjellige og at vi skal ha respekt for ulikhetene.	Lese bøker og ha samtaler om hvordan vi er mot oss selv og andre. Venneanskaffelsesegenskaper og empati. De voksne er bevisste rollemodeller. Få erfaring med norske tradisjoner og høytider gjennom året. Barnehagen skal samtale med barna om religiøse og kulturelle uttrykk og være bevisst på hvordan egen deltakelse kan støtte og utvide barnas tenkning.

Fagområde	Mål	Metode/Aktivitet
Nærmiljø og samfunn	Barna skal få oppleve fellesskapsfølelse og utvikle tillit til at egen deltaking har påvirkning på fellesskapet. Bli kjent med nærmiljøet. Barna skal bli kjent med at samene er Norges urfolk, og få kjennskap til samisk kultur.	Vi fokuserer på fellesskapet og at alle tar del i det vi gjør. Vi omtaler hverandre positivt, både voksne og barn. Bli kjent med området rundt barnehagen. Markere samene sin nasjonaldag 6. februar – sameuke.
Antall, rom og form	Barna skal starte sin grunnleggende matematiske forståelse. Erfare plassering og orientering, og slik utvikle lokaliseringsevner.	Gjøre barna kjent med tall og tallrekken gjennom telling. Introdusere barna for former måling og matematisk tenking gjennom lek og samtaler.

**BARNET
FØRST!**

PROGRESJONSPLAN 3-4 ÅRINGER

Fagområde	Mål	Metode/Aktivitet
Kommunikasjon, språk og tekst	Barna skal bruke språket for å ta kontakt med andre, i lek og løse konflikter. Gi uttrykk for egne behov. Øve på å vente på tur. Dialogen blir mer fremtredende. Videreutvikle begrepsforståelse. Bli bevisst på rytmer og lyder i språket.	Egenledelse i lek og læring. Høytlesning av bildebøker med en del tekst. Voksne bruker språket aktivt og oppmuntrer barna til å bruke sitt språk. Bruke hverdagssituasjoner til å utvide begrepsrepertoaret til barna.
Kropp, bevegelse, mat og helse	Barna skal få oppleve varierte og allsidige motoriske utfordringer, inne og ute. Videreutvikle grov og fin motorikk. Barna skal inviteres inn i variert og aktiv utelek. Erfare uteliv til ulike årstider. Få erfaringer med ulik mat og smak. Mestre påkledning	Finmotoriske aktiviteter: perle, klipping, sortere, tegning. Faste turdager. Måltid på tur Aktivitet ute: voksne legger til rette for regeltek. Gjennom musikk og bevegelse. Mer planlagte og spontane aktiviteter i uteleken. Kroppen min og mine grenser Matgrupper
Kunst, kultur og kreativitet	Erfare ulike kulturelle og kunstneriske uttrykk. Være skapende gjennom varierte uttrykk og teknikker. Begynnende leke som lek. Kunne noen barnesanger, delta aktivt i sang og musikkksamlinger.	Bruke forming, dans og drama aktivt i barnehagen. Tegne, male, forme, lime, samtale, klippe osv. Introdusere rollelek, voksne er aktivt deltakende. Introdusere kjente kunstnere, eventyrlyst, estetiske inntrykk og legge til rette for at barna selv får skape uttrykk i fellesskap.
Natur, miljø og teknikk	Opplive glede ved å ferdes i naturen. Få kjennskap til bærekraftig utvikling, erfaringer med å vise respekt for naturen. Lære å undre seg og studere ting rundt seg. Få kunnskaper om dyr og planter.	Faste turdager Turer i skog og mark. Samtale og aktiviteter om hva som finnes i naturen. Hva er viktig i naturen, vern av naturen og naturens ressurser i næringskjeden og som mat kilde.
Etikk, religion og filosofi	Få kjennskap til de kristne grunnverdiene, høgtider og tradisjoner. Barna skal medvirke til undring og opplevelser ut ifra egne forutsetninger. Lytt til andre	Legge til rette for dialog og diskusjon på barnas premisser og tema. Lese/fortelle fortellinger, se på bilder mm. Markere de ulike høytidene. Undre seg sammen med barnas refleksjoner, undring og spørsmål. Soltanker Sammen mot mobbing.
Nærmiljø og samfunn	Bli kjent i lokalsamfunnet gjennom tur, natur, kunst og kultur. Bli kjent med at samene er Norges urbefolkning. Bli kjent med trafikk: Høre og se etter biler, krysse vei og ferdes langs veien.	Turer i nærmiljø, og steder som er der: Høgaberget, Kongshaugen, Lunde aktiv, Hovda og Haugland. Samtaler om at vi alle er en del av et fellesskap med vårt mangfold i gruppen. Markere samene sin nasjonaldag 6.februar Turer langs veien og trafikk-uke.
Antall, rom og form	Vite hvor ting er, kan rydde ved henvisning fra voksen. Leke med tall og former. Få kunnskap om begrep, tall og mengde. Erfare ulike størrelser, former, mål gjennom å sortere og sammenligne.	Sortere leker og ting på avdelingen. Kalender og dagtavle Konstruksjonslek, nye sammensetninger av konstruksjoner og muligheter for å tilføre ulike element i leken. Språkstimulering mtp. det matematiske språk. Spill, pusle Måltidsforberedelser.

PROGRESJONSPLAN FOR 5-6 ÅRINGENE

Fagområde	Mål	Metode/Aktivitet
Kommunikasjon, språk og tekst	Barna skal kunne leke, improvisere og eksperimentere med rim, rytme, lyder og ord. Barna skal bli kjent med bøker, sanger, bilder, media. Barna skal få et utvidet språklig repertoar spesielt i forhold til følelser. Barna skal få utvide språket sitt og lære nye begrep og preposisjoner.	Eventyr og historier. Rim og regler. Vitser og gåter. Ellinger. Fortellinger fra bøker, aviser, tv og de voksne sine egne opplevelser. Fortellinger fra gamledager. Høytlesing, dokumentkamera og lydbok. Dialogisk lesing. Voksne som møter barn på følelser CLASS-TIK, og setter ord på ulike følelsesuttrykk. Fortellerposer med konkreter. Lek der barna bruker begrep og de voksne utvider.
Kropp, bevegelse, mat og helse	Barna skal utvikle forståelse og respekt for sin egen og andres kropp. Forstå og respektere at vi alle er forskjellige. Barna skal få kunnskap om menneskekroppen og få forståelse av hvor viktig det er med gode vaner og et sunt kosthold. Barna skal inviteres inn i variert og aktiv utelek. Barna skal få nye smaksopplevelser. De skal introduseres for mat med ulik konsistens og smak, og motiveres til å smake. Barna skal bli kjent med hvordan vi forbereder for matlaging og tilbereder mat. Barna skal lære viktighet av god personlig hygiene og viktigheten av å utøve hygiene tiltak i de daglige rutinene sine i barnehagehverdagen.	Samtale og veiledning. Bruke samling som aktivitet der vi snakker om at vi skal ha respekt for hverandre, egen og andres kropp, og uansett hvordan vi ser ut. At vi er forskjellige og at det er greit. Være i aktivitet ute og inne; f.eks. dans, turer. Mer planlagte og spontane aktiviteter i uteleken. Snakke om hva som er gode byggeklosser for kroppen. Legge til rette for mestring og utfordring. Ulike menyer hver uke der vi har smørelunsj, suppe, middagsrett og varm/kjøleskaps grøt. Ta jevnlig matlagingen ut i naturen, og bli kjent med hva vi trenger for å lage mat utendørs. Vaske hender etter toalettbesøk, når vi har vært ute, før matlaging, før måltid mm.
Kunst, kultur og kreativitet	Barna skal utvikle evnen til å bearbeide og kommunisere inntrykk og gi varierte uttrykk gjennom skapende virksomhet. Barna skal få jobbe med følelser og inntrykk i møte med kunst, kultur og estetikk gjennom skapende virksomhet ute og inne Delta i kunst og kulturopplevelser sammen med andre.	Introdusere sang, musikk, drama, instrument, lytting, slik at barna kan skape ut ifra egen kultur og inspirasjon. Delta i kunst og kulturopplevelser Studere i ulike kunstbøker, kjente bilder, musikkstykker og lignende. Introdusere kjente kunstnere, eventyrlyst, estetiske inntrykk og legge til rette for at barna selv får skape uttrykk i fellesskap
Natur, miljø og teknologi	Barna skal få erfaring med og kunnskap om dyr, vekster og matvareproduksjon. Konstruere og utforske ulike materiell og teknologi. Barna skal lære og observere, undre seg, eksperimentere, systematisere, beskrive og samtale om fenomen i den fysiske verden. Få kjennskap til bærekraftig utvikling. Digitale verktøy.	Samtale rundt kretsløp. Konstruksjoner, f.eks. Landart Samtale om naturens ressurser og naturvern. Gjenvinning, resirkulering. PC, dokumentkamera og fotoapparat.

Fagområde	Mål	Metode/Aktivitet
Antall, rom og form	Barna skal undersøke og få erfaring med å løse matematiske problem. Barna skal få erfaring med tall, mengde, mål og form. Barna skal få en opplevelse av matematikkglede. La barna få bli kjent med matematiske begrep, tall og mengde. Rim, rytme, lyder og ord	Matematikk i hverdagen. Tannfellingsstatistikk. Lekbasert læring. Spill. Klappe antall stavelser i navnet sitt. Bruke instrumenter aktivt.
Etikk, religion og filosofi	Barna skal få kjennskap til tradisjoner som er knyttet til høytider i andre religioner og livssyn som er representert i barnegruppen. Bli kjent med religion, etikk og filosofi som del av kultur og samfunn. Vennskap. Etnisk mangfold. Delta i prosjektet Sammen mot mobbing Delta i Stine Sofies stiftelsen sitt prosjekt	Forberede og snakke om tradisjoner knyttet til jul og påske. Krybbevandring i desember i samarbeid med kyrkja i Os. Barna skal få kjennskap til tradisjoner som er knyttet til høytider i andre religioner og livssyn Lek og egenledelse. Undre seg sammen, snakke om soltanker, hvordan være en god venn og et medmenneske. Filosofiske og etiske spørsmål.
Nærmiljø og samfunn	Barna skal få erfare demokratiske prosesser- barns medvirkning. Få kjennskap til nasjonale minoriteter. Bli kjent med lokalhistorie og lokaltradisjoner. Bibliotek og lokale media. Barna skal bli kjent med hvor nærskolene er og gjøre overgangen til skole så trygg som mulig. Se hvor vennene våre bor. Bli kjent med nærområdene.	Bruke litteratur og fortelling. Oppsøke «historiske» steder i nærmiljøet, lokalhistorie. Ha barnesamtaler og la barna kunne ta del i og ha innvirkning på sin barnehagehverdag. Markere samenenes nasjonaldag 6. februar. Bli kjent med ulike yrker. Kultur og skulpturvandring på Os. Besøke biblioteket. Samarbeid med nærskolene. Overgangsplan. Besøke barna sine hus. Korte og lengre turer i nærområdet vårt som for eksempel Katlæberget, Vargavågen, Ferstad.

Årshjul

August:

- Velkommen til barnehagen
- Vi blir kjent- venner
- Oppstarts-samtaler med foreldre
- Tilvenning
- Sammen mot mobbing -Inkludering – å forstå det
- Utelek

September:

- Bli kjent fest- våre nasjonaliteter
- Brannverns-uke/trafikk-uke
- Foreldremøte
- Planleggingsdag
- Temaarbeid: -Utelek- lekesoner og inspirasjon til barnas lek
- Barnesamtaler med førskolebarn
- Sammen mot mobbing- Å forstå det.

Oktober:

- Temaarbeid: språk
- Temaarbeid: utelek
- FN- dagen/Stine Sofie stiftelsens barnehageopplegg.
- Foreldresamtaler
- Foreldremøte for førskolebarna sammen med skolen.
- Sammen mot mobbing- Å se det.

November:

- Temaarbeid – Språk
- Temaarbeid- utelek
- Planleggingsdag
- Foreldresamtaler
- Sammen mot mobbing- å se det.
- Juleforberedelser
- Teater

Desember:

- Juleforberedelser
- Adventsamling
- Juletreffest
- Nissefest
- Krybbevandring
- Sammen mot mobbing: Å snakke om det

Januar:

- Planleggingsdag
- Tema: Utelek
- Tema: Språk
- Barnesamtaler
- Sammen mot mobbing: å snakke om det

Februar:

- Planleggingsdag
- Fargefest- karneval
- Samenes Nasjonaldag
- Tema: Utelek
- Tema: Språk
- Stine Sofie stiftelsens barnehageopplegg
- Sammen mot mobbing: å lage avtale

Mars:

- Påske
- Bærekraft, vi gjør en innsats for nærmiljøet
- Påskefrokost
- Tema: språk
- Sammen mot mobbing: å lage avtale.

April:

- Påske
- Tema: Utelek
- Foreldremøte
- FUS dagen- vennskap
- Møte i samarbeidsutvalget
- Sammen mot mobbing: å handle

Mai:

- Vi går i 17 mai tog
- Foreldresamtaler
- Temaarbeid: språk
- Temaarbeid: utelek
- Sammen mot mobbing: utvikle sosial kompetanse

Juni:

- Avslutning for førskolebarna
- Overganger mellom avdelingene
- Besøk på nærskolene våre
- Overgangssamtaler med nærskoler
- Sommeraktiviteter
- Sammen mot mobbing: utvikle sosial kompetanse

31

